

Smlouvy v oblasti literatury: původní česká tvorba

1. vytvoření původního slovesného (literárního) díla

název a typ smlouvy:

smlouva o vytvoření (slovesného/literárního) díla podle §2586 a násl. občanského zákoníku

náležitosti smlouvy:

- **detailní označení smluvních stran**
- co nejpřesnější **specifikace díla** (např. žánr, stopáž díla, účelové určení díla, zaměření na čtenáře, v případě beletrie také např. základní téma, povinné postavy, obecné charaktery postav apod.),
- **čas, místo a režim odevzdání nebo předání první verze díla**, technický formát díla (např. elektronicky ve formátu PDF, DOC, nebo rukopis či strojopis díla atd.),
- **připomínkový režim** = určení, zda je nakladatel oprávněn vytýkat vady díla (spíše ve věcné, obsahové a technické rovině) nebo vznášet k dílu připomínky uměleckého rázu; pokud ano, uvést, za jakých podmínek. Vždy vhodné uvést, že nakladatel je oprávněn vznášet k dílu pouze připomínky, které nevedou ke zkomolení, znetvoření nebo k zásahu do umělecké podstaty díla, nebo které nepovedou k užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu,
- **určení, kdy je dílo možno považovat za řádně dokončené, hotové, přijaté a schválené dílo** (v návaznosti na připomínky ad výše, jejich kvantifikaci, časová osa, maximální počet verzí díla, který může vzniknout atd.)

konstrukce odměny:

- nejčastěji formou **nevratné jednorázové fixní zálohy**, která je zúčtovatelná (započitatelná) na podílovou licenční procentuální odměnu podle licenční smlouvy níže
- obvyklá výše zálohy se pohybuje u české původní literatury (beletrie) v rozmezí od **20.000,- Kč do 40.000,- Kč**

2. autorskoprávní užití původního slovesného (literárního) díla

název a typ smlouvy:

licenční smlouva nakladatelská podle §2371 a násl., resp. §2384 a násl. občanského zákoníku, a dále podle autorského zákona

náležitosti smlouvy:

- **druh užití: rozmnožování a rozšiřování díla** (někdy lze připojit také užití prostřednictvím sítě internet, které by však mělo být extra zpoplatněno, resp. promítnuto v celkové odměně)
- určení, v jakém jazyce a v jaké podobě bude dílo šířeno (např. **český jazyk, tištěná podoba**)
- **charakter licence:** většinou licence **výhradní**
- **územní rozsah licence: ČR (někdy i SR)**
- **časový rozsah licence:** většinou 5 let od vydání díla (beletrie), případně 10 let od vydání díla (odborná literatura)
- **množstevní rozsah licence:** většinou omezený **předpokládaným nákladem** (je-li však licenční odměna určena podílovým procentuálním způsobem, může být i neomezený)
- povinnost využívat výhradní licenci, s možností práva od smlouvy odstoupit, nebude-li výhradní licence využívána dostatečně
- **formát publikace:** např. pevná vazba, paperback, brožura, velikost A4, A5 apod., kvalita papíru apod.

- **zákaz postoupení licence třetí osobě**
- **možnost poskytnutí podlicence**, to však většinou pouze knižním distributorům v rámci klasické distribuční sítě (anebo i internetovým distributorům, pokud smlouva zahrnuje i oprávnění k šíření díla po internetu)
- **svolení k nutným redakčním úpravám díla ze strany nakladatele** (technického charakteru), případně určení, které **nakladatelské úpravy** může nakladatel provádět **bez souhlasu autora a které se souhlasem autora** (např. schválení obálky knihy, doprovodných textů apod.)
- **svolení ke spojení díla** s ostatními díly, které budou tvořit v rámci knižní publikace jeden celek (předmluva, doslov, poznámka, dovětek, ilustrace, přebal knihy apod.)
- právo autora na **provedení autorské korektury** finální verze díla před zahájením rozmnožování díla
- právo autora na určitý počet **autorských bezplatných rozmnoženin díla**

konstrukce odměny:

- nejčastěji formou podílové (procentuální) licenční odměny (na níž se posléze zúčtuje zaplacená záloha)
- obvyklá výše odměny se pohybuje u české původní literatury (beletrie) v rozmezí od **8% do 12%** z koncové prodejní (dříve tzv. maloobchodní) ceny za prodej jedné rozmnoženiny díla

Poznámka:

V případě, že žijící autor vytváří na objednávku nakladatelství literární dílo pro účely jeho vydání a dalšího šíření, uzavírají se obě výše uvedené smlouvy v rámci jedné kombinované smlouvy, tj. dohromady v rámci jednoho smluvního dokumentu.

V případě, že žijící autor pouze poskytuje licenci k vydání a šíření již v minulosti vytvořeného díla, anebo pokud se jedná o dědice již nežijícího autora, uzavírá se pouze licenční smlouva nakladatelská, nicméně konstrukce odměny bývá i tak většinou kombinovaná formou zálohy a procentuální odměny, jak je uvedeno výše.

V méně obvyklých případech lze připustit také pouze podílovou odměnu bez zálohy.

Zcela ojediněle se v praxi vyskytuje pouze paušální fixní odměna (bez procent).